

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.I.20.619/2012/10.szám

A Kúria a Vitári Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Vitári Jenő ügyvéd) által képviselt felperesnek a Szentés Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szentés Béla Gyula ügyvéd) által képviselt alperes ellen végrehajtás megszüntetése iránt a Fonyódi Városi Bíróságnál 2.P.20.064/2011. számon folytatott és másodfokon a Somogy Megyei Bíróság 2.Pf.21.111/2011/2. számú ítéletével befejezett perében, az említett számú jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 300.000 (Háromszázezer) forint felülvizsgálati költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 3.500.000 (Hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint az alperes (aki külföldi székhelyű pénzintézet) az a-i G-ban, 2001. március 12-én aláírt „teljesítési hitelszerződés” elnevezésű megállapodás alapján 2.600.000 osztrák schilling kölcsönt nyújtott a felperes részére. A szerződő felek „a szerződésből származó vitás esetekre” az a-i f-i Körzeti Bíróság illetékességét kötötték ki. A felperes képviseletében Sz. V. ügyvezető K-n, 2001. március 13-án közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot tett. A közjegyzői okiratban elismerte, hogy a felperes 2.600.000 osztrák schilling tőkével és ennek 2001. március 12-től számított kamataival tartozik, és

kötelezettséget vállalt arra, hogy a tartozást 2001. június 30-ától 40 negyedévi részletben megfizeti azzal, hogy egy részlet elmaradása esetén az alperes a szerződést felmondhatja, amellyel a fennálló hátralék azonnal esedékessé válik.

Mivel a felperes a 2001. december 31-én esedékes törlesztőrészletet nem fizette meg, az alperes 2002. február 5. napján azonnali hatállyal felmondta a szerződést, 2003. december 8-án pedig közjegyzői okiratba foglalta a felmondást. A közjegyző igazolta, hogy a felmondás a felperes részére kézbesítésre került.

Az alperes a közjegyzői okirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperes ellen.

A felperes keresetében a végrehajtás megszüntetését kérte. Arra hivatkozott, hogy a 2003. december 8-án közjegyzői okiratba foglalt felmondás nem alkalmas joghatás kiváltására, mert a 2002. február 5-én magánokiratba foglalt azonnali hatályú felmondás megszüntette a hitelszerződést, s mivel a felek a megállapodásukat magánokirati formában rögzítették, az okirat nem látható el végrehajtási záradékkal. A végrehajtást akadályozó körülményként hivatkozott továbbá arra, hogy az alperes nem igazolta a követelés azonnali beszédési megbízás útján történő behajtásának megkísérlését és annak eredménytelenségét.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Hangsúlyozta, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti per megindításának feltételei nem állnak fenn.

Hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásában az elsőfokú bíróság 2011. február 16. napján 2011. február 22-én 15 órára tűzött tárgyalást, amelyre a b-i cím alól idézte a felperes képviselőjét. A felperes képviselője az idézést 2011. február 21-én vette át. Az elsőfokú bíróság a 2011. február 22-én megtartott tárgyaláson meghozott ítéletével a keresetet elutasította. Ítéletének indokolásában rámutatott az elsőfokú bíróság: a „hitelszerződés” és a tartozáselismerés nem két külön okirat, a tartozáselismerés valójában „biztosíték”, amely a közvetlen bírósági végrehajtást kezdeményezését lehetővé tette; ugyanígy a közjegyzői okiratba foglalt felmondás sem „újabb” felmondás, hanem a magánokiratba foglalt felmondás teljes bizonyító erejű okiratba foglalt megerősítése.

A felperes fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokai alapján helybenhagyta és megerősítette: a magánokirati formában érvényesen megtett jognyilatkozat közokiratba foglalása nem minősül új jognyilatkozatnak. A magánokirati formában közölt felmondás joghatása az volt, hogy a szerződést megszüntette, a felmondás közokiratba foglalásának joghatása pedig az, hogy ezáltal lehetővé vált a követelés bírósági végrehajtás útján történő érvényesítése. A felperesnek - az elsőfokú ítélet meghozatalát követően

előterjesztett - elfogultsági kifogása kapcsán rámutatott a másodfokú bíróság: mivel a Somogy Megyei Bíróság 2.Pkk.21.113/2011/1. számú végzésével megtagadta az elsőfokú bíróság kizárását, alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalában kizárt bíró vett részt. A felperes joghatósági kifogást a végrehajtási nemperes eljárás keretében, a záradék törlése iránti kérelemként terjeszthet elő, végrehajtás megszüntetése iránti pernek ezen okból a törvényi feltételek hiányában nincs helye.

A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, és a keresetének helyt adó határozat meghozatala végett - a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Érvelése szerint a jogerős ítélet jogszabálysértő mind anyagi, mind pedig eljárásjogi szabályok tekintetében. Eljárás szabálysértés történt, amikor az elsőfokú bíróság a 2011. február 22-ére kitűzött tárgyalásra szóló idézést 2011. február 16-án adta postára, és annak ellenére, hogy a pert tárgyaló bíró tudta, hogy a felperes meghatalmazott képviselőjének lakcíme B-n van, az idézést a b-i címre küldte meg. 2011. február 21-én a meghatalmazott képviselő véletlenül B-n tartózkodott, így át tudta venni az idézést, de a másnapi tárgyaláson nem tudott részt venni. Az előző napon átvett idézés miatt a tárgyalás megtartásának objektív akadály volt, azonban az elsőfokú bíróság megtartotta a tárgyalást, amelyen ítéletet hozott, holott tértivevény hiányában nem tudta megállapítani, hogy a felperes képviselőjének idézése szabályszerű volt-e. Az elsőfokú bíróság átlépte a törvényesség kereteit, amikor megkereste a postahivatal vezetőjét annak érdekében, hogy kísérje figyelemmel a felperesi meghatalmazott képviselőnek szóló postai küldemény átvételét. Minderre fellebbezésében is hivatkozott, azonban a másodfokú bíróság ezt figyelmen kívül hagyta.

Megismételte, hogy az ügyben „kizárt” bíró járt el és kiemelte: az elsőfokú bíróság a végrehajtás alapjául szolgáló közjegyzői okiratot a törvénysértően záradékolta, hiszen az alperessel megkötött szerződésben a kölcsönszerződésből származó viták esetére az f-i Körzeti Bíróság illetékességét kötötték ki, ezzel a megállapodással elvonták a magyar bíróság joghatóságát, ezért megalapozatlan volt az alperes tartozáselismerő nyilatkozatra alapított záradékolási kérelme, az alperes a követelését az f-i Körzeti Bíróság előtt kezdeményezett peres eljárásban érvényesíthette volna. Az egyoldalú tartozáselismerő nyilatkozat nem hozott létre új jogviszonyt, a tartozáselismerő nyilatkozat a kölcsönszerződés biztosítéki célú megerősítése volt; a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozattal nem jött létre érvényesen a végrehajtani kívánt követelés, azt a szerződés joghatósági kikötése kizárta.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Hangsúlyozta, hogy a végrehajtás nem a

„kölcönszerződésből eredő vitás kérdés”, hanem jogérvényesítésre irányuló cselekmény, és a végrehajtási ügyben kizárólag magyar bíróság járhat el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak szerint a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Kúriától - jogszabálysértésre hivatkozással - a fél, a beavatkozó, valamint a rendelkezés reá vonatkozó része ellen az kérheti, akire a határozat rendelkezést tartalmaz. Ha a felülvizsgálni kért határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, a Kúria a megtámadott határozatot hatályában fenntartja. Az idézett jogszabályi rendelkezések együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja. Utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

A felülvizsgálati kérelem okfejtését követve elsősorban arra mutat rá a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg a Pp.135.§ (1) bekezdését, amikor azt állapította meg, hogy a peres felek a 2011. február 22-i tárgyaláson „szabályszerű idézés ellenére” nem jelentek meg. Amellett ugyanis, hogy az elsőfokú bíróság meg kívánt felelni a Pp.370/A.§-ába foglalt előírásoknak (amelyek közül a Pp.370/A.§ (1) bekezdése a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt indított perekben soron kívüli eljárásra kötelezi a bíróságot), az elsőfokú bíróság nem sértette meg az úgynevezett „tárgyalási időköz”-re vonatkozó rendelkezést sem (Pp.125.§ (2) bekezdése), hiszen a tárgyalási időköznek nem a felperes folytatólagos tárgyaláson való részvétele szempontjából van garanciális jelentősége, hanem a keresetlevélnek és az első tárgyalásra szóló idézésnek az alperes részére történő kézbesítése esetén, mégpedig annak érdekében, hogy az alperesnek a keresetlevél és az első tárgyalásra szóló idézés kézhezvétele után elegendő felkészülési idő álljon a rendelkezésére ahhoz, hogy a keresetre nyilatkozhasson.

Nem követett el eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság, amikor a felperes képviselőjét a 2011. február 22. napján megtartott tárgyalásra a b-i címről idézte, ugyanis a meghatalmazott képviselő lakcíme - az iratok között fellelhető cégkivonat szerint - b-én van. A felperes képviselője a már említett tárgyalást megelőzően átvette a bíróság idézését, értesült a tárgyalás időpontjáról, ugyanakkor az elsőfokú bíróság a posta tájékoztatása alapján meg tudta állapítani, hogy az idézés kézbesítése szabályszerűen

megtörtént.

Ahogy arra a másodfokú bíróság helytállóan rámutatott: az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalát követően a felperes által előterjesztett kizárás iránti kérelem teljesítését a Somogy Megyei Bíróság 2.Pkk.21.113/2011/1. számú végzésével megtagadta, így nem állapítható meg, hogy ítélet meghozatalában „kizárt bíró” vett volna részt.

A felülvizsgálati kérelem további érvei kapcsán kihangsúlyozza a Kúria, hogy a végrehajtási nemperes eljárás keretében (nem pedig a végrehajtás megszüntetése iránt indult perben) van lehetőség annak vizsgálatára, hogy a végrehajtás elrendelése szabályszerűen, mégpedig a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) a végrehajtás elrendelés idején hatályos 21.§ (1) és (2) bekezdésébe foglaltaknak megfelelően történt-e, ebből pedig az is következik, hogy felperesnek a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos joghatósági kifogása sem vizsgálható a végrehajtás megszüntetése iránti perben.

A peres felek a 2001. március 12-én megkötött szerződésben „a szerződésből származó vitás esetekre” az f-i Körzeti Bíróság illetékességét kötötték ki. A nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendeletnek a kikötés időpontjában hatályos előírásai szerint a felek nemzetközi gazdasági tárgyú szerződésből eredő jogvita esetére írásban kiköthették meghatározott külföldi bíróság joghatóságát; és ha a kikötés kizárólagos joghatóságra irányult, az ügyben más rendes vagy választottbíróság nem járhatott el (62.§ (1)-(2) bekezdés. Időközben a hivatkozott jogszabály módosult, a felek által kikötött joghatóság szabályát a 62/F.§ tartalmazza), ugyanakkor a tvr. 62/A.§ i) pontja értelmében kizárólag magyar bíróság vagy más hatóság járhatott el belföldi végrehajtást érintő eljárásban. Mindezeknek megfelelően az adott esetben a felek a szerződésből eredő viták elbírálására kiköthették az a-i bíróság illetékességét, azonban a Magyarországon folytatott végrehajtást érintő eljárásban - ideértve mind a nemperes, mind a peres eljárást, így a végrehajtás megszüntetése iránt indított pert is - a magyar bíróság joghatósága a tvr. rendelkezésének megfelelően kizárólagos volt (amelyből az is következik, hogy a jelen perben mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú bíróság eljárhatott).

Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet - minthogy az nem sérti a felülvizsgálati kérelemben állított eljárásjogi szabályokat és mindenben megfelel az irányadó anyagi jogi szabályoknak is - a Pp. 275.§ (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával - hatályában fenntartotta.

A Pp.270.§ (1) bekezdése értelmében alkalmazásra kerülő Pp.78.§ (1)

bekezdésében foglaltak szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes köteles az alperes felülvizsgálati költségének a megfizetésére, amely költség az alperes képviselőjét ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjának összege. A Kúria a munkadíj összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) és (6) bekezdésében foglaltak szerint állapította meg, figyelemmel arra is, hogy a felülvizsgálati ügyérték 2.600.000 osztrák schillingnek megfelelő 53.004.226 forint.

A felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 59.§ (1) bekezdésében valamint a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdésében foglaltak alapján utólag köteles - az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt - felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére az állami adóhatóság felhívására.

Budapest, 2013. január 16.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, Dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Varga Edit s.k. bíró